

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Eadem Dom. Lect. 11, trip. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in igne mittetur. 1, pars paucis explicat quæ sint arbores bonæ. 2, agit de arboribus malis ignis destinandis. 3, agit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

interim sciunt haud sibi suppetere ad petolvendum An non hieriam lupi sunt, alienum decipientes sub variis subdolis promissis iusti sub pelle ovina? Hoc quotidie videntur se experientia, familiarque inde exhaustas & devorat. cecimus, quod ab his lupis sub vestimento ovium delitescerentibus parum sibi attendent.

Hic ergo sunt vari lupi ovina pelle absconditi, de quibus Cononator futus disere poterit occasione hujus Evangelicis dicti prout locorum, temporum, personarum oportunitas feret.

est, ut per istius obedientiam, illius suppetem & malitiam, cori geret? Fructum est altare, & Regis multia fracta non est: Simili nempe modo in excelsion & & maledictione arboris indicatur excilio & maledictio infrugiferi hominis.

Itaque, sicut duplicis generis arbores reperitur: quaedam enim frugiferae sunt, & fructum bonum utilemque proferunt: quaedam verò vel nullum fructum, vel cerè malum & acerbam inutilemque producant: sic etiam in hominibus. Iusti sunt velut bonae arbores producentes fructum bonum, suavem & utilem. Unde de unoquoque iporum dicitur: *Erit amquam lignum quod plantatum est secus deus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.* Expendedi bix expressas conditiones bonorum.

Lect. 12. tripartita.

EADEM DOMINICA.

Omnis arbor qua non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Matt. 7.

PARS I. Qua sint bona arbores.

Matth. 3.

Matth. 3.

Joan. 15.

Luc. 13.

Matth. 11.

3. Reg. 13.

Hae sententia de arboris infructuosa excisione, in sacro Evangelii Codice frequenter reperitur, ideo notari digna est. Haec enim non solum hic pronuntiavit Dominus, sed etiam ante ipsum eandem protulit ejus Praecursor sic ait: *Iam enim securus ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor qua non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Sic consentiunt Praeco & Judex, Joannes & Christus. Idem vult iterum dicere Dominus, cum ait: *Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tolles eum. Quid verò de eo fiet? Mittetur foras, & ardescet. & colligent eum, & in ignem mittent.* & ardet. Sic etiam id ipsum intendit, dum dicit quemdam habuisse arborem fici plantatam in vinea sua, & venisse ut quaereret fructum in illa; nec invenisse iam tribus annis, ideoque jusfisse ut succideretur, ne frustra terram occuparet. Denique, cum vidisset à longe ficum habentem folia, accessit, si quid forte inventerit in ea; & cum venisset ad eam, nihil invenit praeter folia, non enim erat tempus ficorum. Respondens dicit ei: *Iam non amplius in aeternum ex te fructum quisquam manducet.* Nunquid de arboribus cura est Deo quod adeo frequenter dicat infrugiferam esse excidendam & in ignem mittendam, quodque etiam dignetur alioqui arborem, & eam maledicere, aeternumque fructu privare? Utrique in omni jam dicto de arbore sermone aut in hoc facto & maledictione, non illi cura arborum sed hominum; nec cum arboribus ei negotium, sed cum hominibus per arbores istas designatis. Insensibilis creatura excidium vult servire ad nostrum subsidium & documentum, ad conversionem animarum nostrarum. Sic Propheta quidam qui missus erat ad Regem Jeroboam prophetae, alloquitur lapides altaris, Dei iram hominibus immanentem fundit super altare, inclamans: *Altare: Altare, haec dicit Dominus, etc.* Altareque excisum est ipso prophetae. Quod interpretans S. Chrysostomus hom. de S. Hierone sic dicit: *Vides us omisso eo qui ratione praeditus est, in quod rationis experti est Propheta allocutus*

Arbores sunt duobus generis fructiferae & infrugiferae. Psal. 122.

Conditiones bonorum.

1. Homo arboris versa.

2.

Ezec. 47.

Apoc. 22.

Galat. 5.

Do ribi igni duc

Tertio. Producit fructum suum. Sicut enim ficulnea ficum, vinea uvam, pirus pira producit. Sic & iusti quilibet juxta vocationem & statum quem in Ecclesia Dei fortunantur, debent fructum producere, conjugatus juxta statum & vocationem

conjugii, Ecclesiasticus juxta vocationem clei & cœlibatus, Religiosus juxta vocationem ordinis sui, Vidua juxta statum viduitatis, Virgo juxta statum virginittatis Sicut enim Deus in Paradiso voluit & iussit ab initio ut unaquæque arbor ferret fructum juxta genus suum: idem vult & de arboribus constitit in Ecclesia sua horro, quas cum voluerit esse diversas, diversim ab eis fructum exposcit.

Quarò vult ut illam dent in tempore suo. Et quidem arbores habent certa tempora, quibus folia, flores, fructus producant; Homo habet totam suam vitam. Producat ergo fructum ab se expectatum in adolescentia & juventute, producat illum in virilitate, producat in senectute & decrepitate ætate. Arbor quæ solum sub exitum ætatis florere incipiunt, vix solent fructum perducere ad maturitatem, quia frigore præveniuntur. Sic nonnulli qui differunt bene agere in juventute & perfecta ætate, præveniuntur morte, & excidunt tanquam hybernali frigore in peccatis agentes vel in solis propolis tanquam foliis sine fructu. Felix ergo illa arbor, quæ per singulos menses, immò per singulos dies, fert fructum suum. Dicitur Palma ad singulos lunæ ortus singulos etiam ramos procreare, ita ut duodecim ramorum productione annus expleatur. Quocirca Ægyptii annum indicantes pingebant Palmam, inquit Horus Apollo in Hierogl. cap. 3. Sic igitur homo quasi palma multiplicet se, per singulos menses producendo novos virtutum ramos versus cælum. De fructum omni tempore, in hyeme & æstate, in adversis & prosperis. Det etiam speciem fructum in tempore suo. quando scilicet opportunitas boni operis specialis occurrat, opportunitas confitendi, opportunitas communiendi, opportunitas jejunandi, opportunitas elemosinam egentibus largiendi, opportunitas injuriam pro Christo patiendi. Tunc enim est tempus suum, tempus fructuum, cum boni alicujus operis sese suggerit occasio. Hæc quantum ad bonas arbores, quæ quidem transplantandæ sunt ex hoc solo postquam gratiæ fructum protulerint, ut in cælo & paradiso Dei fructum proferant gloriæ immarcescibilem.

De pravis autem aut infructiferis arboribus sic à Domino sermo est, quibus minatur excisionem & ignem. Unde singula etiam ejus verba à nobis sunt expendenda, & proponenda.

Primo quidem dicit generaliter sine exceptione. *Omnia arbor quasi dicat sine procerâ sit sive humilis, sive curva sive recta, sive speciosa sive deformis, sive in monte sit posita sive in valle: denique curvumque sit generis & conditionis, si sit infructifera, non est a securi securâ, excisionem timeat necesse est. Quantumlibet homo sit vilis conditionis, quantumlibet sit honoratus & in sublimi positus, quantumlibet sit sapiens & opulentus, vel idior & egenus, sibi advigilet: si fructum non*

ferat expectatum à Deo, attendat securim. Vis videre arborem proceram excisioni obnoxiam? Attende, representatur nobis magna arbor & fortis, & proceritas ejus cælum contingens, aspectus ejus erat usque ad terminum univêrsæ terræ, folia ejus pulcherrima in ramis ejus conversabantur volucres cæli. Fructus ejus erat nimis, ita ut sub terram habitarent animalia ad vescendum. Sed quia non erat fructus ille qui à Deo expectabatur, ecce vigil & sanctus descendit de cælo, & clamavit fortiter; *Succidite arborem, & præcidite ramos ejus, excutite folia. & dispergete fructum ejus, fugiant bestia quæ subter eam sunt. & volucres deramum ejus. Hæc arbor significabat potentem Monarcham, qui à fecuri Dei libèr non erat, nec ejus folia & fructus, hoc est opes & gloria, quæ jubentur excuti & dispergi.*

Secundò dicit, *quæ non facit fructum bonum.* Non dicit fructum speciosum, splendidum, magnificentum exterius. Hoc enim non est satis. Quam splendidus erat fructus, quam speciosus & magnificus, qui Eva fuit presentatus? Sed ei venenum fuit, mortem attulit. Quam pulchra sunt pomadodomæ circa mare mortuum enata? Sed intus cinere & fetore sunt referta. Sic quidam videntur exterius opera aliqua producere speciosa, sed cum ea ad complacentiam hominum referant, coram Deo non sunt bona, nec ei grata, qui sunt cinere vanitatis & verme intus scæntia. Requiritur ergo fructus solidus & bonus, hoc est opus Deo acceptum, proximoque proficuum. Non etiam sufficit folia & corticem floremque habere vernantem: fructum maturum exigit Dominus. Non sufficiunt exteriora quædam signa, vel bona verba, nec sola bona proposita, aut initium quoddam bonorum operum; folia sunt hæc & flores, qui à vento mox excutuntur, vel à pruina decoquantur & marescunt quantocius, suntque inanes. Eheu quam multi sola producant folia vel flores, totam vitam in bonis propositis sine effectu traducunt: Sic tandem infelicitèr exciduntur, quia fructus nullus maturus in eis reperitur. Adverte quoque hic de arbore non dicitur præterito, *quæ non fecit*, aut in futuro, *quæ non faciet fructum bonum.* Non enim sufficit fecisse, aut in futuro velle facere fructum, piè aliquando vixisse, vel in posterum piè velle vivere. Sed in fructu pietatis oportet continuum esse, & omni tempore salutis fructum producere. Unde in præfatu dicit; *quæ non faciet fructum, offerens scilicet perseveranter Deo operam meritoria.*

Tertiò, cum emphasi dicit de arbore infructifera *Excidentur.* Quid est excidentur? Hoc est, ante præfixum à natura terminum tolleretur. Quod frequentissimè contingit; quia impii plerique non dimittunt dies suos. Unde monet eos Ecclesiastes: *Ne mori de agas vulum, ne moriaris in tempore non tuo.* Hoc est ne moriaris priusquam deberes mori cursu naturali, & de moriaris imparatus.

Mat. 4.

Ecc. 7.

verè enim moritur tempore suo , qui paratus est reddere rationem; moritur verò tempore non suo, qui ad id planè est improvidus. De impiis sic excisus sexcenta sunt exempla in sacris & profanis literis ; in Saule, Abfalone, Achitophel, Aman, Ammon, in diluvio, in Sodomis, in Nerone, Juliano, Antiochio, aliisque tyrannis. Excisi sunt isti quasi arbores infructuosæ , & quidem tempore quominimè id præcogitabant. De illis verum est illud:

Psalm. 57.

*Præquam intellexerent spina vestra rhamnum, sicut vi- ventis, sic in ira absorbet eos, quasi dicat secundum interpretationem S. Hieronymi: Præquam spina vestra crescerent in rhamnum & pervenirent ad duritiem & laeum spinarum graviter lædenti- um, vos abscessi estis. Hoc est, antequam posse- tis implere malitiam & crudelitatem vestram, cum adhuc essetis in mediis sceleribus, absorbit vos ira Dei, sicut olim Chöre, Daran, & Abi- ron. Significatur etiam per hanc vocem, *Excin- detur*, non fore eis mortem facilem, sed planè violentam, quemadmodum etiam violenta est arborum excisio. Hoc est quod de impiis dicitur.*

Prov. 2.

*Impii de terra perdentur & auferentur ex ea. Alia lectio habet: Exsulentur & eradicabuntur ab ea. Nempè sicut arbos quæ altas egit radices, difficultè revel- situr reitentibus radicibus, idem verum est de improbis, Planè, violentè & invitè excindun- tur & divelluntur, quia sentiunt se revelli ad ignem. Ulterius per illam vocem, *Excindetur*, de- signatur pœna damni quæ est separatio à Deo & Christo, & à Sanctorum consortio, idque in æ- ternum; quæ quidem privatio visionis divinæ ma- jor est omnibus pœnis teste S. Chrylost 24. Matthi ubi dicit: *Noti quia plurimi perierunt sciant gehennam, ego tamen illius gloria amissionem multo amarior quam gehenna ipsius dico esse supplicium: si verò id non possunt sermone monstrare, nihil mirum. Neque enim novi- mus illorum beatitudinem præmiorum, ut infelicitatem quoque de eorum amissione scire possimus. Idem al- ferit ad Theodorum lapsum Parænesi primâ, & alibi.**

Per vocem excin- detur, signi- ficatur pœna da- mni quæ est privatio visionis divi- ni & pœ- narum.

Per ignem denotatur pœna sen- sus cogiti- mens in a- lorum om- nium cu- mulum.

Sicut verò in illa voce, *Excindetur*, pœna damni significatur, exterminatio scilicet à Deo, ab ejus gloria & facie, in qua omne bonum consistit: Ita per id quod subditur, *Et in ignem mittitur*, pœna sentus exprimitur, quæ malorum continet cumu- lum. Ignis enim horribilis est & æternus, ad quem justè condempnatur qui suarum cupiditatum tenebrosorum ignem semper fovenerunt. O igitur infelices arbores, è paradiso Dei æternam exterminandæ! O infelices arbores, igni perennat, horribili instrumento iræ & vindictæ divinæ, æternum adjudicandæ! Per hunc enim ignem haud rediguntur in favillam & cinerem, sed in illo for- tiuntur immortalitatem & perennantem crucia- tum.

Videat ergo unusquisque, quem fructum tulerit hætenus, quemque fructum in presenti fecerit, ut agnoscat se possit in inter arbores electas, an

inter reprobas excisioni & igni obnoxias conu- merandus sit. Examine usque ad radicem, usque ad cotyledonem explore voluntatem, & intentionem, ut illam exigat & fecundam reddat. Examine corticem, hoc est exteriorum conversationem suam, examine fructus bonorum vel malorum o- perum à se procedentium. Si fructus Spiritus in se reperiat, amorem purum erga Deum, charitatem veram erga proximum, compassionem & miseri- cordiam erga egenum, sobrietatem & castitatem erga seipsum, patientiam in adversis, humilitatem in prosperis, gaudium & pacem in contentia, contemptum rerum terrenarum, pietatem & promptitudinem rebus in divinis, conformitatem cum divina voluntate, duplicem peccati omni- nis; non est quod timeat excisionem infelicem, aut ignem immortalem. Si verò non repetit nisi fru- ctum superbiam & vanitatis, luxuriam & impuritatis, avaritiæ & tenacitatis, gula & carnalitatatis, impa- tientiam, invidiam, æmulationis, si non nisi peccatum & rædium rebus in divinis, timeat sibi, advigilet excidendos ramos infelices, palmetis luxuriantes; & ipsam purget & exolat radicem cordis & voluntatis ad meliora contendens.

Attendite igitur, infortunati peccatores, ô si Adhosi- lli hominum exultantes attendite, inquam, ad- tior ad om- securum iudicii, indignationis ac ultionis divinæ, nisi generis quæ ad radicem arboris infrugiferæ posita est, peccatores, ut cum maledictione eam excindat, & in ignem mittat.

Primò. Vos equidem, ô superbi & arrogantes, estis elevati sicut *Cedri Libani*, cælum propertias vestra videret contingere, & nubes transilire. Sed quem fructum producitis, & fructum Deo in- gratum, contemptum aliorum cum propria præ- sumptione conjunctum. Interim audite *Isaiam*: *Dies Domini exercituum super omnem superbiam & ex- celsum, & super omnem arrogantiam, & humiliabi- tur. Et super omnes Cedros Libani sublimis & erectus. Audite etiam *Psaltem*, & timeat excisionem; *Vi- di impium super exaltatum & elevatum sicut Cedros Li- bani. Et transivi, & ecce non erat, & quasi frons enim, & non est in vultu loci eius. Nempè excitus erat ab ira Domini vindice, & dispererat ipsius fulmine. Vobis quoque dicitur, ô Sapientes hujus sæculi, qui nimium in scientia & ingenio vestro arroganter fiditis; *Noli alium sapere, sed time: Non alia sapiens, sed humilibus contentientes.* Vos equidem estis velut Arbor scientiæ boni & mali, sed vanos & fallaces fructus producitis, vobis- que perniciosos, si illos Deo non offeritis. Pro- pterea dixit Bonaventura: *Arbos scientia multos pri- vat arbore vite.***

Secundò. Vos ô avari, estis *Quercus Basan*, id est quercus ignominiam, escam porcis & inferni belluis producetes. Opes injustè acquisite accum- ulatis, quæ vobis in ignominiam & dedecus ced- dent erantque fomentum ignis perenniter vos de- voraturi. Audite ergo & vos *Isaiam*: *Dies Domini* *Isai. 2.*

excisi-

exercituum super omne, quercus Basan. In quem locum sic dicit S. Basilius: Proferat ea arbor fructum, sed qui cedit in alimentum porcorum, ob hoc nominavit a boem ignominia & dedecoris. Basan enim interpretatur ignominia. An non magna vobis ignominia est (cum ad caelestia bona spectanda & expectanda mens vestra nata sit, illucque sit erigenda) nihilominus eam ad terrena totam deprimere, illis incubando, illis inhiando? O curus in terras animas, & caelestium inanis? O quam feliciter ferretis fructum charitatis & elemosynarum, pietatis erga egenos & abundantis misericordiarum! Attendite quam ignominiosè compellatur avarus ille à Domino: *Stulte hac nocte repetent animam tuam à te, & quis parasci cuius erant?* Ipse erat quercus Basan, quercus dedecoris exscindenda, nec id arte debet: vos idipsum time, & feliciter fructificas, opes non terrenas, sed caelestes accumulatas, ut fructus vester maneat gloriosus, & non pereratis ignominiosè & dedecorosè.

Tertio: Vos verò, ô gulosi & luxuriosi, estis instar vinearum uvarum sellis & borrum amarum producentis, Fel. trax nam vinum vestrum venenum aspidum insanabile, ut cum Moyses vos alloquar, immò, ut ibidem addit Moyses, de vinea Sodomorum vinea vestra & de aburbanu Gomorrhæ. Ebrietas & luxuria, per quam in caminis Sodomitas & Gomorrhæos, suavis vobis & delectabilis ad tempus videtur, sed fellis est, amarissima, pessima, venenata & lethifera, ideoque ob fructum istum amarum & virulentum securis vobis ad radicem posita est. Exscindamini tandem ut sitis esca ignis, non enim lignum vitis excisum à illud est proficuum, ut recitatur Dominus: *Fili hominis quid facis de ligno vitis, ex omnibus lignis nimirum que sunt inter ligna silvarum? Numquid collitur de calignum ut fiat opus, aut fabricabitur ex ea parillus, ut pendat in eo quodcumque vis. Ecce igni datum est in Esaiam. Quomodo lignum vitis quod datur igni ad devorandum, sic tradit Dominus luxuriosos. De igne egrediuntur, & ignis consumit eos. De igne scilicet luxuriosarum concupiscentiarum, ad ignem æternum egrediuntur. Audite ergo, ô gulosi & luxuriosi, Dominum, audite Ezechielem, audite Moysen, audite S. Gregorium Moysis superposita verba interpretantem. Vinearum appellatione mentis concupiscentia figuratur, quare reproborum corda inebriant, & à cognitione Dei alienant ex Sodomorum quippe vinea vitum, ex Gomorrhæ ducit propaginem, qui in sandissimis concupiscentiis repleri mentem. Unde huius vinee fructus sunt uva sellis & borrum amaritudinis: uva quippe in visu est, sed in sapore; visum oblectans gustum amaricans: quia nimirum reproba menti valde placeat, quod concupiscit, sed in æterna pena quod sibi modo est dulce amare fecit. Hoc attendite, & pro fecido accerboque fructu luxuriam suavam & odoriferum fructum castitatis & continentiarum Domino & Cultori vestro producite.*

Quarto: Vos quoque, ô invidi & vindicativi impatientes & iracundi, time, excisionem, time-

te ignem. Quid enim aliud estis vos quam rhamni & spinæ infructuosæ, non nisi ad lædendum, cruciandum, & pungendum aptæ, ideoque igni post excisionem destinanda? In vos ergo tamquam spinas crepitans gehenna ignis tandem exardescet, quia eadem, vindictam, cruenta & lædere nata consilia radix apera cordis vestri producit. Verbis & factis, quoad in vobis est, alios pungitis, lacertatis, eorum honorem, famam, nomen læditis & cruciatis, Imquò in ipsum Deum spinosum linguæ vestræ acumen vertitis procaecibus impatientiarum verbis, juramentis, blasphemis. Ad vos ergo spectat illud, *Prævaricatoris quasi spina evellentur, que non colluntur manibus. Sed si quis eas tangere voluerit armabitur ferro, igneque succensa comburentur usque ad nihilum.* Ad vos spectat & illud Apostoli. *Terra proferens spinas & tribulos reproba est & maledictio proxima, cuius consummatio in combustionem.* Vos instar spinæ opaci estis, in quo umbra caliginosa est, latibulum dans serpentibus. Non lucet enim veritas in corde vestro, sed tenebræ interiores vos circumdant, quia qui odit fratrem in tenebris est, Cor vestrum caliginosum, & obcaecatum invidia aut vindicta, receptaculum est malignorum spirituum, qui vos ad omne scelus incitant. Sicut hic dicit Dominus: *Namquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus. Sic etiam de vobis verum est, nihil à vobis colligi posse uvarum aut ficus; hoc est, nullum fructum mansuetudinis & benignitatis, nullam dulcedinem charitatis. Omnes fructus à radice vestra prodeuntes acerbis sunt, & attingentium se dentes obtulescere faciunt. Ergo merito timere debetis avulsionem & securim ad radicem, flammamque exardescentem.*

Quinto. Ad vos etiam tandem hic sermo convertendus est, ô acediosi! *Omnis arbor que non facit fructum bonum excindetur, & in ignem mittetur.* Hæc vos à vobis omnem debet excutere desidia, animique torporem, & sterilitatem bonorum operum. Nolite errare: etiam si non sitis adulteri, raptores, fures, maledici, ebrii, invidi, blasphemii, non estis securi. Nec enim hoc satis est, quod neminem lædatis, gravioraque mala non operemini: quia necesse est fructum bonum producere, oportet virtutibus & piis operibus fecundum esse. Maledicta est quædam ficulnea à Domino. Quia? An quia venenatum forte fructum producebat? Absit. Cur ergo? Quia nullum esurienti sicum præbuerat. Ergo qui expectatum à Domino fructum producere negligit, maledictioni proximus est, etiam si non nocuerit. Si iterum dicit Dominus cultori vineæ suæ inveniens ficulneam non ferentem fructum: *Succide eam, ut quid etiam terram occupat?* Ut quid vos occupatis locum in hortu Domini, si ferre renuitis fructum congruum vestræ vocationi & institutioni? *Ego eligi vos, ut fructum afferatis, & fructus vestri maneat, inquit Dominus. Quod si post imbrem & rorem de caelo, post solis calorem, post culturam & stercoreis iniectionem (hoc est, post*

2. Reg. 12.

Hebr. 6.

1. Ioan. 2.

3.

Luc. 13.

10a. 15.

Rational. Evang. Kkkk eam

cam correctionem; quæ vobis pudorem deberet injicere; adhuc estis instructuosi; certè securis vobis timenda est, & ignis. Ut quid enim terram sanctorum occupatis, steriles quasi myrica in deserto? Illud ergo de unoquoque vestrum dici potest, *Terra, terra, terra, audi sermonem Domini: Scriba virum istum sterilem, qui in diebus suis non profuerit.* Quod si in diebus vite vestre sterilitas fuerit, & à bonis operibus vacuitas; in die mortis non nisi aspectus erit in excisione & condemnatione ad laborem in gehenna continuum. Tunc enim de vobis verum erit; *Laborabit in æternum, & visuet adhuc in finem.*

Rom. 2. 2.

Psalm. 48

huc in finem.

PARS III

De susce-

ptio suo ad-

hortatio.

1. Cor. 4.

Psalm. 7.

Matth. 25

Postremo addit Dominus: *Non omnia qui dicunt mihi Domine, Domine, intrabunt in regnum celorum, sed qui faciunt voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipsi intrabunt in regnum celorum.* Hic designari videntur arbores, quæ non nisi flores aut folia ferunt, sive homines speciosa verba in ore habentes fructum verò nullum, nulla opera. *Non in sermone est regnum Dei, sed in virtute.* Non sola attendit Deus verba; amat opera. Hominibus hujus sæculi potest quis complacere adulando, & ut loqui solent, aquam benedictam aule exhibendo; non fides se habet apud Deum. Non ergo sufficit devotio quædam superficialis, quam aliqui exhibere videntur in oratione dicendo, *Domine, Domine*, interim nihil emendando peccata & affectus vitiosos: hæc enim folia sunt, & quidem folia ficus, quibus absconditur nuditas filiorum Adæ quasi quodam exteriori velamine. Vult Deus fructus veritatis, fructus bonæ conscientie, fructus veræ pietatis, per quam adimpletur voluntas sua. Unde de justo, cum dicitur lignam fructiferum plantatum secus decursus aquarum, ibidem ratio adjicitur, quia *in lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditatur die ac nocte.* De illo etiam ibi testimonium perhibetur, quod *solum eius non deficiet*, quia nec ejus proposita, nec verba sunt inania, nec orationem terram cadit, aut vacua defluit.

Virgines illæ fatuæ inelamabant, *Domine, Domine, opera nobis.* Nunquid propterea sunt admittæ in aulam nuptialem sponsæ? Non sunt admittæ. Quid ita? Quia non nisi folia protulerunt, non nisi verba, fructu caruerunt: & oleo, ut advertit B. Paschasius, dicens, *Non enim dicitur quod oleum haberent, & si haberent, non us dici possent: Nescio vos.* Sic ergo multis à Domino dicitur, *Nescio vos*, licet dicant, *Domine.* Quasi dicat Dominus, *Nescio vos* ut filios, qui nescivistis ut Patrem per affectum filialem, *Nescio vos* ut servos, quia licet dicatis, *Domine, Domine*, non agnovistis me ut Dominum per obedientiam perfectam, *Nescio vos* ut sponsas aut Sodales Sponsæ, quia non agnovistis, ut Sponsam per vigilantiam & amorem, *Nescio vos* ut oves, quia nescivistis me ut Pastorem per vocis meæ obauditionem: sed hædi & hirci facti effecti estis per peccatum & rebellionem: Denique, *Nescio vos* ut

arbores electas aut manu meâ plantatas, sed spurias electas vitulamiam, & adulterinam plantationis, quia non tulistis fructum à me, & à Patre meo expectatum. Non est ergo quod lohis foliis verborum mihi putetis satisfactum, dicendo, *Domine, Domine*, ut intretis in regnum celorum. Sic falluntur non pauci, qui in fine vite post tractatam vitam in flagitiis, sibi facilem aditum putant ad regnum celorum. Quidam facinorosos, cum eis stimulis ad meliorem vitam in eundem per adorationem piam subiceretur, solebat dicere se tribus verbis Deum in fine vite sibi redditurum placatum. Contigit autem quodam die arctum pontem in equo illum transire, & impingentem equum in fluvium rucere cum suo equite. Quid ipse? An forte tribus verbis Deum sibi conciliare potuit? Immo verò arctum quidena verborum suorum meminit: nec si meminisset, verborum foliis Deo satisfacere potuisset. Sed in penam suæ præsumptionis, hæc tria profert verba, *Capit omnia demon.* Sic arbor infertura cum acerbo suo fructu, excelsa fuit, & igni æterno adjudicata, in exemplum futuris sæculis profutura. Ita habetur in vita B. Thomæ Martiris Anglicani.

Non tamen negamus quin aliqui dicendo: *Domine, Domine*, salutem inveniant, & regni ingressum, etiam in fine vite flagitiosæ. Itæ dicit Dominus: *Non omnia qui dicunt mihi, Domine, Domine, intrabunt in regnum celorum.* Ergo forsitan aliqui intrabit dicendo, *Domine, Domine*. Equidem intrabit, qui cum his verbis, quasi cum foliis, fructum protulerit perfectæ conversionis. De his & similibus dicit Apostolus, *Nemo potest dicere Dominum Jesum, nisi in Spiritu Sancto.* Sic introivit ille qui in fine dixit *Domine, Domine* in mento meo, dum veneris in regnum celorum. Sed id non dixit perfectæ contritionis, sine perfecta fide, spe, & charitate. Igitur non solum dixit, *Domine, Domine*, sed etiam fecit voluntatem Patris & Domini: Non solum fuit arbor fronde & foliis virens, sed etiam subijt macerum fructum produxit perfectæ conversionis, perfectæ amoris, vitali arbori Crucis & Crucifixi inserta. Cæterum, quomodo oportet Dei adimplere voluntatem, ut ingrediamur regnum celorum, latè à nobis tractatum est in Horto Pastorum super petitione tertia Orationis Dominicæ, *Fiat voluntas tua.* Vide ibi.

Concludo, & homines cujuslibet status, gradus, conditionis adhortari lubet (quando quidem Dei manu plantati, rore cælesti & sanguine Christi irrigati, ac Spiritus Sancti calore vivificati sunt fructus per baptismum, & divina sacramenta) ut fructum producant, vocationi suæ & gratiæ acceptæ correspondentem, sintque arbores fecundæ & utiles in orto Domini, si non voluit excindi. Et quoniam juxta genus suum ferre debent fructum varium, ideo variis debent assimilari arboribus frugiferis,

Exempl.

1. Cor. 12.

Luc. 22.

Psalm.

1. Cor.

Afflicti

sancti

1. Cor.

Vos;

7. Vos, o Sacerdotes & Ministri Domini, de quibus specialiter dicit, *Ego vos elegi ut eatis & fructum afferatis, & fructus vestri maneat*; Vos, inquam, si non velitis infeliciter excindi, estote floridi & frugiferi instar Amygdali: sic enim correspondebitis vestrae vocationi. Amygdalus prima vigilat inter arbores, primaque floret, sic & vos praeflorere oportet aliis arboribus in horto Dei plantatis, hoc est omnibus Christianis eoque ad florem perfectionis ex emplo vestro decet excitare. Amygdalus primo florens multa debet fugora, grandines, pluvias, ventos patienter sustinere: sic & vita vestra, ut sit florida & frugifera, debet esse cum patientia conjueta: quia non est libera a statu malignitatis & infestatione improborum. Fructus amygdalini exterius in cortice amaritudinem habet & durtitiam: sic & vita vestra debet continere austeritatem & mortificationem. Propter haec omnia Virga Aaroni data in symbolum sacerdotii amygdalina fuit.

8. Vos, o Nobiles & Domini terrae, quasi Theredibitus expandite ramos, & producite fructus bonitatis, fructus gratiae & honoris. Sub vestra umbra protegit plebem cui Deus vos praefecit. Nidulentur in ramis vestris volucres caeli, hoc est, pauperuli & egeni: pascantur & illi a fructibus vestris, ut carillent & laudent Dominum orantes pro vobis. Producite non solum folia & frondes exterioris cuiusdam ornatus: sed etiam fructus ferre eminentes boni exempli, bonique operis, iuxta eminentiam status vestri: fructus dare nobilitati vestrae correspondentes. Nolite producere fructum superbix, Deo ingrati, & coram illo ac hominibus factentem, nec fructum acerbum crudelitatis, nec fructum amarum oppressionis. Sic securi eritis a securi infeliciter sublimes arbores excindente, illaque in ignem deiecite.

9. Vos, o divites plebis, producite fructum olivae, oleum devotionis erga Dominum, oleum abundantis misericordiae erga proximum ope vestra indigentem. Estote fecundi in operibus pietatis & charitatis, ut possitis dicere cum Propheta: *Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei, speravi in misericordia Dei in aeternum, & in saeculum saeculi.* Lignum olivae nec tempestas, nec caries, nec verustas labefactat, & ideo aeternitatis est symbolum. Sic & vos solidi estote in veritate, ut post fructum gratiae quem hic tuleritis, proferre valeatis fructum gloriae in aeternitate.

10. Vos vero, o pauperes & afflicti estote fortes instar palmae, quae quo magis ab onere opprimitur, eo magis sursum caelum versus erigitur. Sic & vos contra omnia adversa in caelum eriti & eluctari oportet, ut possitis dicere: *In omnibus tribulationibus nostris, sed non angustiamur, aperiuntur, sed non desistimus, persecutionem patimur, sed non derelinquimus, desicimus, sed non perimus.* In medijs ergo afflictionibus & oppressionibus, spei & patientiae dactyles

producite instar palmae, ut possitis dicere cum patiente, *Dixi, in nidulo meo moriar, quasi palma multiplicabo dies meos.*

Pressa sub ingenti casu pendere palma virescit, Sub cruce sic florens deit a corda Deo:

Vos quoque o filii familias sub parentum tutela agentes, estote sic *novella olivarium in circuitu eorum.* Estote planta ductiles, frondosa, florida, frugifera, per humilitatem & obedientiam, per mansuetudinem & castitatem: ne si rebelles sitis, asperat, & curvae plantae, excindat vos Deus, & abiciat a se. Vos quoque adolecentulae esse debetis sicut *novellae plantationes in juventute sua.* A vobis maxime requiritur fructus castimoniae & puritatis, fructus modestiae & humilitatis, ut fructum securus proficere valeatis: manete inter domesticos parietes, quasi sepibus spinis in natali solo conclusae & circumlitae, ne quis vos attingat. Sic eritis lilia inter spinas candida & immaculata. Vos vero, o Patres, Matresque familias, dum teneri sunt furchuli adolescentium vel adolescentularum vestrorum, advigilate ut cum fructu a dolescant vestraeque perfectae & maturae arbores efficiantur aetate progrediente: ut suaves fructus possitis ab eis in senecta vestra cum solatio decerpere, delectati pax eorum conversatione.

Vos denique Christiani omnes, cuiuscumque sortis vel conditionis, attendite vocem minacem Domini: *Omnis arbor quae non facit fructum bonum, excindetur, & in ignem mittetur.* Vos estis palmites vineae ejus, quam circumclusit maccaria, quam irrigavit pluvia, quam exornavit turris eminentia, quam excoluit manu propria. Nolite ergo ferre sabruscas, cum a vobis expectet uvae; nolite producere peccati uvae acerbas, cum expectet suavetatis botros. Vos estis inferti Christo tamquam viti vitali, ut succum & humorem gratiae ex ejus meritis participetis, & fructum optimum & opimum proferatis. Nolite ergo unquam ab eo separari per peccatum, ne separari contingat in aeternum *Unum enim palmis congruit, aut vitis, aut ignis, ut ergo non sit in igne, in vite sit.* Tandem continget vos in Dei hortum caelestem ex hoc solo transplantari, ut florem fructumque aeternae gloriae omni cum securitate proferatis. Hoc efficiet is qui vos plantavit, qui vos elegit ut fructum afferatis, & fructus vestri maneat, qui vos benedixit, & in saecula saeculorum vos benedicere disponit, a vobis per aeternam laudem benedicendus.

Job. 29.

Psal. 127.

Psal. 145.

Matth. 7.

S. August. in Iona.

Iona. 123.